

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KAUNO APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2026 m. gegužės 19 d. Nr. 21RE1- (AG1-92/08-2026)
Kaunas

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Daivos Bereikienės, Lietuvos administracinių ginčų komisijos narės Eglės Bilevičiūtės ir Lietuvos administracinių ginčų komisijos pirmininko pavaduotojos Kauno apygardos skyriuje Birutės Pranevičienės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja),

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjos asociacijos Sąjūdis „X“ skundą atsakovei Valstybinei teritorijų planavimo ir Statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos dėl atsakovės Vidurio Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento 2026 m. sausio 27 d. rašto Nr. 2D-1983 panaikinimo,

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėja asociacija Sąjūdis „X“ skundu Komisijos prašo *panaikinti Valstybinės teritorijų planavimo ir Statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau – ir Inspekcija) Vidurio Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento (toliau – ir Departamentas) 2026 m. sausio 27 d. raštą (sprendimą) Nr. 2D-1983 „Dėl pagalbinio ūkio statinių, esančių (duomenys neskelbtini) (PNUR Potvarkiu panaikintas)“*.

Komisijos nario Dariaus Saveikio 2026-03-03 sprendimu Nr. P1-89 (AG1-92/12-2026) atsisakyta priimti nagrinėti Komisijoje pareiškėjos skundo reikalavimą *„LAGK sprendime įvardinti, jog lieka galioti 2026 m. sausio 20 d. raštas (sprendimas) Nr. 2D-1303 „Dėl pagalbinio ūkio statinių, esančių (duomenys neskelbtini)“, kaip nepriskirtiną Komisijos kompetencijai*.

Pareiškėja nurodė, kad šio skundo tikslas – iškelti galimus viešųjų asmenų trūkumus ir siekti juos pašalinti. Skundo pagrindas nėra asmeninės nuosavybės teisių pažeidimas, tačiau nurodyta situacija tiesiogiai susijusi su valstybinio (duomenys neskelbtini) ežero (virš (duomenys neskelbtini) ha ploto) teisiniu statusu (*Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo (toliau – ŠŽNSĮ) 99 straipsnio 8 ir 9 dalyse numatyta, kad Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose statyti pastatus mažesniu kaip 50 metrų atstumu iki paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos išorinės ribos*), todėl turi reikšmingą viešojo pasitikėjimo ir teisės viršenybės dimensiją.

Paaikškina, kad pareiškėja 2025 m. lapkričio 18 d. pateikė Inspekcijai prašymą *„Dėl galimai nelegalių statybų (duomenys neskelbtini)“ (toliau – Prašymas)*. Inspekcija 2026 m. sausio 20 d. atsakė pareiškėjai raštu Nr. 2D-1303 *„Dėl pagalbinio ūkio statinių, esančių (duomenys neskelbtini)“ (toliau – 2026 m. sausio 20 d. raštas)*, kuriame konstatuota, kad *„Atsižvelgiant į aukščiau minėtus teisės aktus, dviejų statinių vandens telkinių apsaugos zonoje statyba draudžiama, todėl statytojui surašytas Privalomasis nurodymas pašalinti pažeidimus*.“

Pareiškėja 2026 m. sausio 27 d. iš Inspekcijos gavo raštą Nr. 2D-1983 *„Dėl pagalbinio ūkio statinių, esančių (duomenys neskelbtini) (PNUR Potvarkiu panaikintas)“ (toliau – Skundžiamas raštas)*. Skundžiamu raštu pareiškėja informuota, kad *„Inspekcijos raštu 2026-01-20 DBSIS reg. Nr. 2D-1303 „Dėl pagalbinio ūkio statinių, esančių (duomenys neskelbtini)“, nekorektiškai nustačius*

pažeidimą, Jums buvo pateikta informacija dėl statytojui surašyto privalomojo nurodymo, kuris Inspekcijos potvarkiu yra panaikintas, ir, atsakant į Jūsų skundą, priimtas naujas sprendimas.“

Pareiškėja teigia, kad 2026 m. sausio 20 d. raštą ir Skundžiamą raštą parengė ir pasirašė tie patys Inspekcijos pareigūnai, kurie 2026 m. sausio 20 d. rašte teigė, kad nustatė, jog užfiksuotas galimai nelegaliai pastatytas pastatas, tačiau Skundžiamame rašte tie patys pareigūnai tariamai jau pažeidimo nerado, nors faktiškai pastato bendras matmuo 13,04 m x 5,08 m, aukštis 3,76 m – išliko nepakitęs.

Pareiškėja akcentuoja, jog taip vadinama „stoginė“ faktiškai turi 4 sienas ir tai neatitinka net teorinio „stoginės“ vertinimo įstatyminiu požiūriu. Be to, taip vadinama ši „stoginė“ su kitu statiniu turi bendrą konstruktyvą ir bendrą stogą.

Pareiškėjos nuomone, Inspekcijos pareigūnai nepateikė kokybiško atsakymo ir neinformavo dėl savo veiksmų motyvų, atsisakė pradėti (ar nutraukdami) veiksmus dėl galimai neteisėtai pastatyto statinio valstybinio (duomenys neskelbtini) ežero vandens apsauginėje zonoje. Tokie veiksmai kelia abejonių dėl galimo tęstinio viešojo intereso pažeidimo. Statinys vis dar egzistuoja. Dėl šios aplinkybės Inspekcijos pareigūnai niekaip nepasisakė. Tokia neteisinė situacija kelia klausimų dėl teisinės valstybės principo laikymosi.

Paaishkina, kad pareiškėja Prašyme pateikė faktinius duomenis, kad galimai buvo pažeisti ne tik aplinkosauginiai reikalavimai, bet ir LR Teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymo reikalavimai.

Nurodo, kad iš IS „Infostatybos“ sužinota, jog 2024 m. gegužės 15 d. Alytaus rajono savivaldybės administracija, atsižvelgdama į statytojo X. Y. prašymą, išdavė leidimą statyti naują (-us) statinį (-ius) reg. Nr. (duomenys neskelbtini) – Vienbučio gyvenamojo namo (duomenys neskelbtini) statybai. Statybos projekto Nr. (duomenys neskelbtini). Vienbučio gyvenamojo namo (duomenys neskelbtini) statybos projekto Nr. (duomenys neskelbtini), Techninio darbo projekto dalyje: sklypo plano eksplikacijose yra pažymėtas statinys Nr. 2, kuris įvardijamas kaip „Projektuojamas pagalbinio ūkio paskirties pastatas (pirties pastatas iki 25 m² bendro ploto). Šio pastato nurodyti parametrai: 4,17 m x 4,20 m (17,514 m²).

Nurodo, kad vienbučio gyvenamojo namo (duomenys neskelbtini) statybos projekto Nr. (duomenys neskelbtini), Techninio darbo projekto dalyje: sklypo plano eksplikacijose, šalia pažymėto statinio Nr. 2, kuris įvardijamas kaip „Projektuojamas pagalbinio ūkio paskirties pastatas (pirties pastatas iki 25 m² bendro ploto) – yra kitas pažymėtas objektas (apibrauktas kvadratu, balta spalva), kuris įvardijamas, kaip „Pavėsinė“. Šio pastato nurodyti parametrai: 4,25 m x 4,20 m (17,85 m²). Tarp objekto „Projektuojamas pagalbinio ūkio paskirties pastatas (pirties pastatas iki 25 m² bendro ploto)“ ir objekto „Pavėsinė“ plane nurodytas laisvas neužstatytas plotas, kurio nurodyti parametrai: 3,89 m x 4,20 m (16,336 m²).

Nurodo, kad vienbučio gyvenamojo namo (duomenys neskelbtini) statybos projekto Nr. (duomenys neskelbtini), Techninio darbo projekto dalyje: Sanitarinės apsaugos zonos ribų plane yra pažymėtas statinys Nr. 2, kuris įvardijamas kaip „Projektuojamas pagalbinio ūkio paskirties pastatas (pirties pastatas iki 25 m² bendro ploto)“, šio pastato nurodyti parametrai: 4,17 m x 4,20 m (17,514 m²). Taip pat yra pažymėtas ir kitas objektas (apibrauktas kvadratu, balta spalva), kuris įvardijamas, kaip „Pavėsinė“, šio pastato nurodyti parametrai: 4,25 m x 4,20 m (17,85 m²).

Pareiškėjos teigimu, vietoje projektuojamo objekto „Projektuojamas pagalbinio ūkio paskirties pastatas (pirties pastatas iki 25 m² bendro ploto) (17,514 m²) ir projektuojamo objekto „Pavėsinė“ (17,85 m²) bei tarp jų plane nurodyto laisvo neužstatyto ploto (16,336 m²) – faktiškai pastatytas vientisas statinys, kurio parametrai galimai buvo tokie: 12,31 m x 4,20 m (51,702 m²). Statinį sudaro vientisos sienos ir vientisas stogas.

Paaishkina, kad nors Skundžiamame rašte teigiama, kad patikrinus VĮ Registrų centro Nekilnojamojo centrinio duomenų bazės išrašė (reg. Nr. (duomenys neskelbtini)) esančius duomenis, nustatyta, kad sklype, be kitų, registruotas pagalbinio ūkio pastatas – pirtis, kurio nustatyta statinio kategorija I grupės nesudėtingas statinys, bendras plotas – 17,43 m², kadastro duomenų nustatymo data – 2024-10-16 ir kiti inžineriniai statiniai – stoginė, kurio paskirtis – kitos paskirties, statinio kategorija – I grupės nesudėtingas“, tačiau, pareiškėjos teigimu, visiškai yra akivaizdu, jog po 2024

m. spalio 16 d. kadastru duomenų nustatymo – Statytojas įvykdė pastato rekonstrukciją, kurios neįmanoma nematyti. Taip vadinama „stoginė“ yra uždara iš visų pusių, todėl tai yra net ne stoginė.

Pareiškėjos vertinimu, Inspekcijos pareigūnai savo kompetencijos ribose neatliko jokių valstybinės kontrolės veiksmų; nevykdė prevencinės veiklos, kuria siekiama, kad fiziniai ir juridiniai asmenys laikytųsi LR įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų, pažeidė teisinius objektyvumo ir proporcingumo principus.

Paaiškina, kad Inspekcijos pareigūnai paskutinio „tyrimo“ metu nenustatė ir teisiškai reikšmingų faktinių aplinkybių, reikalingų objektyviam ir pagrįstam sprendimui priimti bei tinkamai kvalifikuoti situaciją, 2026 m. sausio 27 d. rašte pareiškėjai pateiktos išvados neatitinka ir faktinių situacijos aplinkybių, dėl ko Inspekcijos pareigūnų priimtas sprendimas turi būti naikinamas.

Pareiškėjos nuomone, LR Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos apsaugos ministerijos pareigūnų nenuoseklumas bei prieštaravimas šio teisinio ginčo situacijoje turėtų būti vertinamas kritiškai, nes tai nedera nei su gero administravimo principo, nei su VAĮ 8 straipsnio imperatyvais.

Pareiškėjos teigimu, nurodyti ir pateikti faktiniai duomenys kelia pagrįstų įtarimų, jog Inspekcijos pareigūnai nemotyvuotai panaikino galiojantį sprendimą, priimdami kitą – neteisėtą sprendimą – „potvarkį“, kurio nėra nurodyta nei datos, nei numerio, nei „potvarkį“ priėmusio asmens pareigų ir pavardės. Mano, jog minimas „potvarkis“, kurio pavadinimas nurodytas „PNUR“ – netgi faktiškai neegzistuoja ir galimai buvo suklaidotas. Neteisiniais veiksmais buvo padaryta didelė neturtinė žala valstybei, kadangi Inspekcijos pareigūnai nėra šiaip tik piliečiai, nes jie atstovauja LR valstybinę instituciją, ir šių pareigūnų neteisiniai veiksmai žemina šią instituciją, menkina ją visuomenės akyse.

Komisijoje 2026 m. kovo 25 d. gauti pareiškėjos rašytiniai paaiškinimai (reg. Nr. 20R1-323), kuriuose pareiškėja nurodė, jog atsakovė atsiliepime teigia, kad statinys yra „atvira stoginė“, todėl jai netaikomi atstumo ribojimai. Pareiškėjos pateiktos nuotraukos ir pačios atsakovės užfiksuoti duomenys (akto Nr. FAK-1614) rodo, kad statinys turi keturias mūrines sienas ir dideles langų vitrinas, kurias Statytojas patikrinimo metu sąmoningai pridengė plėvele. Atsakovės specialistai (pareigūnas X. X. ir kiti), būdami objekto vietoje, privalėjo matyti konstrukcines angas ir mūrą, tačiau atsiliepime melagingai teigia apie „atviras erdves“, kad pritaikytų „stoginės“ sąvoką ir išvengtų SŽNSĮ 98 straipsnio draudimų. Pareiškėjos vertinimu, tai yra tiesioginis tarnybinis suklaidojimas. Tai, kad Inspekcija nevertino stogo ir pamatų konstrukcijų, yra sąmoningas procesinis neveikimas, siekiant išvengti teisinės išvados, kad tai yra vienas didelis pastatas, o ne du atskiri nesudėtingi statiniai. Pagal Statybos techninį reglamentą, jei du statiniai turi bendras laikančiąsias konstrukcijas (pamatai, stogą ar sieną), jie privalo būti vertinami kaip vienas objektas. Inspekcija teigia, kad tai „stoginė“, nes ji neva atvira, tačiau „Stoginė“ turėjo būti vertinama pagal stogą, o ne sienas. Pagal STR, stoginės plotas skaičiuojamas pagal stogo projekciją. Jei stogas yra vientisas ir jungia abu tūrius, tai yra vienas pastatas. Inspekcija nevertino stogo konstrukcijos, nes tai būtų įrodę statinių konstrukcinį vientisumą, o tai prieštarauja jų siekiui „išsukti“ Statytoją.

Pareiškėjos vertinimu, atsakovės pareigūnai sąmoningai skaidė tūrius į „Pirtį“ (16,57 m²) ir „Stoginę“ (34,27 m²), t. y. atsakovė dirbtinai atskyrė „Pirtį“ (16,57 m²) ir „Stoginę“ (34,27 m²), kad pirtis „tilptų“ į SŽNSĮ numatytą 25 kv. m išimtį. Atsakovė sąmoningai nevertino pamatų ir stogo konstrukcijų, kurios jungia „Pirtį“ su „Stogine“. Tai vientisas 50,84 m² pastatas. Nuotraukos ir faktinis patikrinimas patvirtina, kad abu tūriai stovi ant vienos vientisos pamatų plokštės ir yra uždengti vienu vientisu stogu. Akte Nr. FAK-1614 esančiame priede 2025-12-15 paties Statytojo paaiškiniame pripažinta, kad „pastatas prijungtas prie pirties“. Pagal STR nuostatas, sujungti tūriai vertinami kaip vienas objektas. Sumuotas užstatymo plotas siekia 50,84 m² (arba daugiau), todėl atsakovės bandoma taikyti 25 m² išimtis (SŽNSĮ 99 straipsnio 8 dalies c punktas) yra negaliojanti. Jei atsakovės pareigūnai būtų fiksavę bendrą pamatų plokštę ir vientisą stogo konstrukciją, bendras plotas (50,84 m²) automatiškai panaikintų bet kokias išimtis statybai pakrantės juostoje. Pagal projektą Nr. (duomenys neskelbtini) nustatyta 50 m pakrantės apsaugos juosta. Inspekcija neturi

teisinio pagrindo ignoruoti šios projekto ribos ir taikyti 99 (zonos) išimtis, kai statinys stovi juostoje, kur statyba yra absoliučiai draudžiama (SŽNSĮ 98 straipsnis).

Paaikškina, kad atsakovė teigia, kad pažeidimų nėra, nes taiko „Pirties“ išimtį „apsaugos zonai“. Pareiškėjos vertinimu, remiantis projektu Nr. (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini) ežero pakrantės apsaugos juosta yra 50 metrų. SŽNSĮ 98 straipsnis (Pakrantės apsaugos juosta) draudžia bet kokių pastatų statybą be išimčių pirtims. Atsakovė sąmoningai netaikė SŽNSĮ 98 straipsnio, o pasitelkė 99 straipsnio (zonos) išimtį, kuri galioja tik teritorijai už juostos ribų. Tai akivaizdus įstatymo viršenybės principo pažeidimas siekiant naudoti Statytojui.

Pareiškėjos vertinimu, atsakovė Akte Nr. FAK-1614 nurodo, kad patikrinimas atliktas 2025 m. gruodžio 11 d. Prie minėto akto pridėtose fotonuotraukose matoma ryškiai žalia žolė ir vasaros sezono augmenija, kas fiziškai neįmanoma Lietuvos klimato sąlygomis gruodžio viduryje. 2025 m. gruodžio 11 d. Lietuvoje gamta buvo pilka arba apsnigta. Žalia žolė įrodo, kad nuotraukos darytos vasarą arba ankstyvą rudenį. Atsakovės pareigūnai oficialiame dokumente melagingai nurodė, kad tai yra „faktinių duomenų patikrinimo metu“ užfiksuoti vaizdai. Pareiškėjos vertinimu, tai yra tarnybinis suklastojimas. Jie nefiksavo tikrosios statybų eigos gruodžio mėnesį, kad nuslėptų, jog pirtis ir stoginė jau tada buvo vientisas, užbaigtas mūrinis pastatas.

Atsakovė Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime nurodo, kad Inspekcijoje 2025 m. lapkričio 19 d. gautas pareiškėjos 2025 m. lapkričio 18 d. Prašymas, kuriuo prašoma „<...> 1. Atlikti objektyvų patikrinimą bei nustatyti, ar (duomenys neskelbtini) esančio žemės sklypo (duomenys neskelbtini) savininkas Y. Y. pažeidė aukščiau nurodytus LR įstatymus, teisės aktus ir reglamentus. 2. Galimai įvykdytų pažeidimų dėl nelegalios statybos neperduoti tirti Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos Vidurio Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento Trečiojo statybos priežiūros skyriaus pareigūnams, kurie galimai bendrininkauja su pažeidėjais, suinteresuotai nevykdydami jokių kontrolės veiksmų. 3. Nustačius atitinkamus pažeidimus, taikyti (duomenys neskelbtini) esančio žemės sklypo (duomenys neskelbtini) savininkui Y. Y. teisinę atsakomybę, kaip tai numatyta LR įstatymuose ir teisės aktų reglamentuose ir imtis priemonių pašalinti galimai savavališkos nelegalios statybos padarinius. 4. Pateikti atsakymą raštu Pareiškėjui pagal LR teisės aktuose nustatytą tvarką“.

Inspekcija 2025 m. gruodžio 11 d. atliko faktinių duomenų patikrinimą vietoje, adresu (duomenys neskelbtini), (toliau – Žemės sklypas) ir 2025 m. gruodžio 16 d. surašė faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktą Nr. FAK-1614 (toliau – Aktas Nr. FAK-1614), kuriuo nustatyta, kad „<...> sklype statoma stoginė un. Nr. (duomenys neskelbtini) [toliau – Stoginė] ir pagalbinio ūkio pastatas un. Nr. (duomenys neskelbtini) [toliau – Pirtis] (taip kaip parodyta schemose). Patikrinimo metu, sklype, jokie statybos darbai nebuvo vykdomi“.

Inspekcija 2026 m. sausio 20 d. raštu informavo pareiškėją, kad „<...> Patikrinimo metu vietoje nustatyta, kad žemės sklype (kad. Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu (duomenys neskelbtini) pastatyti pirtis ir stoginė patenka į paviršinių vandens telkinių apsaugos zoną. Pastatų bendras matmuo 13,04 m x 5,08 m, aukštis 3,76 m. Statytojas dėl pirties ir stoginės statybos paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose dokumentų nepateikė. <...> Atsižvelgiant į aukščiau minėtus teisės aktus, dviejų statinių vandens telkinių apsaugos zonoje statyba draudžiama, todėl statytojui surašytas Privalomasis nurodymas pašalinti pažeidimus“.

Inspekcija 2026 m. sausio 20 d. surašė privalomąjį nurodymą pašalinti pažeidimus Nr. PNUR-20-260120-00007, kuriuo pareikalavo statytoją „<...> nugriauti pastatytą stoginę kurios matmenys 8,04 m x 5,08 m, aukštis 3,76 m, arba pateikti dokumentus nurodytus žemės specialijų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 99 straipsnio 8 ir 9 punktuose pagrindžiančius dviejų statinių statybos teisėtumą sklype“ (toliau – Privalomasis nurodymas).

Inspekcija 2026 m. sausio 23 d. potvarkiu Nr. P1-7 „Dėl 2026-01-20 privalomojo nurodymo pašalinti pažeidimus akto Nr. PNUR-20-260120-00007 panaikinimo“ panaikino privalomąjį nurodymą (toliau – Potvarkis). Privalomasis nurodymas IS „Infostatyba“ pažymėtas negaliojančiu.

Inspekcija Skundžiamu raštu pareiškėjai nurodė, kad „<...> Atsižvelgiant į aukščiau minėtus teisės aktus, pagalbinio ūkio pastatas – pirtis, kurios bendras plotas iki 25 m² statyba galima vadovaujantis specialiujų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatomis, o inžinerinio I grupės nesudėtingo statinio – stoginės statybai statybą leidžiantis dokumentas neprivalomas bei specialiujų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatos inžineriniam statiniui netaikomos. Atsižvelgiant į nustatytą, bei vadovaujantis aukščiau nurodytu reglamentavimu, pagal Inspekcijai priskirtą kompetenciją, pažeidimų nenustatyta. Informuojame, kad Inspekcijos raštu 2026-01-20 DBSIS reg. Nr. 2D-1303 „Dėl pagalbinio ūkio statinių esančių (duomenys neskelbtini)“, nekorektiškai nustačius pažeidimą, Jums buvo pateikta informacija dėl statytojui surašyto privalomojo nurodymo, kuris Inspekcijos potvarkiu yra panaikintas, ir, atsakant į Jūsų skundą, priimtas naujas sprendimas“.

Paaikšina, kad Inspekcijoje asmenų prašymai, skundai ir pranešimai nagrinėjami vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymu (toliau – Priežiūros įstatymas), Lietuvos Respublikos statybos įstatymu (toliau – Statybos įstatymas), Lietuvos Respublikos Viešojo administravimo įstatymu (toliau – VAI), Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021-12-01 nutarimo Nr. 1014 redakcija, toliau – Taisyklės). Nagrinėjant asmenų prašymus, skundus Taisyklių nuostatos taikomos tiek, kiek tų klausimų nereglamentuoja Lietuvos Respublikos įstatymai ar jų pagrindu priimti kiti teisės aktai.

Paaikšina, kad Lietuvos Respublikos teritorijoje statomų, rekonstruojamų ir remontuojamų statinių esminiai reikalavimai, statybos techninio normavimo, statybinių tyrinėjimų, statinių projektavimo, statybos, statybos užbaigimo, statinių naudojimo ir priežiūros, griovimo tvarka, statybos dalyvių, viešojo administravimo subjektų, statinių savininkų (ar naudotojų) ir kitų juridinių asmenų veiklos šioje srityje principai ir atsakomybė nustatyta Statybos įstatyme bei statybos techniniuose reglamentuose. Priežiūros įstatymas nustato teritorijų planavimo valstybinės priežiūros ir statybos valstybinės priežiūros tvarką, priežiūrą atliekančias institucijas, jų kompetenciją, pareigas ir teises. Priežiūros įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad Inspekcija atlieka statybos valstybinę priežiūrą. Minėto straipsnio 2 dalyje nurodytas baigtinis statybos valstybinės priežiūros funkcijų sąrašas.

Atsakovė pažymi, kad pagal VAI 11 straipsnio 1 dalį ir Taisyklių 35 bei 45 punktus institucija prašymus ir skundus nagrinėja pagal savo kompetenciją, o atsakymo forma priklauso nuo prašymo turinio. Atsakovės teigimu, Skundžiamas raštas atitiko VAI 10 straipsnio 5 dalies reikalavimus, buvo pagrįstas faktinėmis aplinkybėmis ir teisės aktų nuostatomis.

Atsakovė taip pat nurodo, kad buvo laikomasi VAI 3 straipsnyje įtvirtintų išsamumo, objektyvumo ir nepiktnaudžiavimo valdžia principų, kadangi pareiškėjai pateiktas aiškus ir argumentuotas atsakymas pagal prašymo turinį bei institucijai suteiktą kompetenciją.

Paaikšina, kad nagrinėjamu atveju pareiškėjos Prašymas Inspekcijai turi būti vertinamas kaip pranešimas institucijai apie galimus pažeidimus, o ne prašymas priimti administracinį sprendimą pareiškėjos atžvilgiu, todėl byloje turi būti sprendžiama, ar Inspekcija tinkamai išnagrinėjo pareiškėjos Prašyme išdėstytą pranešimą Inspekcijai nurodytų faktinių aplinkybių apimtyje, ar pateiktas atsakymas atitinka VAI administraciniam sprendimui keliamiems reikalavimams.

Nurodo, kad pareiškėja Prašyme nurodė, kad „<...> Vietoje projektuojamo objekto „Projektuojamas pagalbinio ūkio paskirties pastatas (pirties pastatas iki 25 m² bendro ploto)“ (17,514 m²) ir projektuojamo objekto „Pavėsinė“ (17,85 m²) bei tarp jų plane nurodyto laisvo neužstatyto ploto (16,336 m²) – faktiškai pastatytas vientisas statinys, kurio parametrai galimai yra tokie: 12,31 m x 4,20 m (51,702 m²). <...> Visetas keliamų klausimų pagrindžia išvadą, kad yra objektyvus pagrindas atlikti išsamius administracinius patikrinimus dėl galimų pažeidimų ir nelegalių statybų (duomenys neskelbtini) ežero pakrantėse, (duomenys neskelbtini) žemės sklype, bei užkardyti galimai neteisėtus veiksmus. <...> prašome: 1. Atlikti objektyvų patikrinimą bei nustatyti, ar (duomenys neskelbtini) esančio žemės sklypo (duomenys neskelbtini) savininkas Y. Y. pažeidė aukščiau nurodytus LR įstatymus, teisės aktus ir reglamentus. 2. Galimai įvykdytų pažeidimų dėl nelegalios statybos neperduoti tirti Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie

Aplinkos ministerijos Vidurio Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento Trečiojo statybos priežiūros skyriaus pareigūnams, kurie galimai bendrininkauja su pažeidėjais, suinteresuotai nevykdydami jokių kontrolės veiksmų. 3. Nustačius atitinkamus pažeidimus, taikyti (duomenys neskelbtini) esančio žemės sklypo (duomenys neskelbtini) savininkui <...> teisinę atsakomybę, kaip tai numatyta LR įstatymuose ir teisės aktų reglamentuose ir imtis priemonių pašalinti galimai savavališkos nelegalios statybos padarinius. 4. Pateikti atsakymą raštu Pareiškėjui pagal LR teisės aktuose nustatytą tvarką“.

Paašškina, kad Priežiūros įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 2 punktas numato, kad Inspekcija statybos patikrinimus atlieka viešojo administravimo subjektų, fizinių asmenų, juridinių asmenų ir jų padalinių, kitų juridinio asmens statuso neturinčių organizacijų ir jų padalinių pateiktų skundų pagrindu. Priežiūros įstatymo 11 straipsnio 3 dalyje yra numatyti statybos valstybinės priežiūros pareigūno veiksmai iki statybos patikrinimo, o 4 dalyje numatyti patikrinimo metu atliekami veiksmai.

Paašškina, kad Prašymo pagrindu, Inspekcijos pareigūnas, vadovaudamasis Statybos ir ūkio subjektų veiklos patikrinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Inspekcijos viršininko 2023-12-20 įsakymu Nr. 1V-176 (Inspekcijos viršininko 2025-04-18 įsakymo Nr. 1V-28 redakcija), 5, 6, 11, 12, 13, 50, 54 punktų nuostatomis atliko Pirties ir Stoginės statybos teisėtumo patikrinimą vietoje ir surašė patikrinimo aktą. VI „Registrų centro“ Nekilnojamojo turto registro išrašo duomenimis, Žemės sklypo naudojimo paskirtis – kita, naudojimo būdas – gyvenamosios teritorijos, žemės sklypo plotas – (duomenys neskelbtini) ha, iš kurio miško plotas, įregistruotas Miškų valstybės kadastre sudaro – (duomenys neskelbtini) ha. Žemės sklypui yra įregistruotos žymos: „Teritorija, kurioje taikomos SŽNS, neįregistruota Nekilnojamojo turto registre: paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos (VI skyrius, aštuntasis skirsnis); Teritorija, kurioje taikomos SŽNS, neįregistruota Nekilnojamojo turto registre: paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos (VI skyrius, septintasis skirsnis); Teritorija, kurioje taikomos SŽNS, neįregistruota Nekilnojamojo turto registre: miško žemė“.

Paašškina, kad patikrinimo metu taip pat buvo nustatyta, kad Žemės sklypo dalis, kurioje yra pastatyta Pirtis ir Stoginė, nepatenka į miško žemę. Taigi, Prašyme nurodytos aplinkybės, kad „<...> Fiktyviai prisidengiant Miškotvarkos projektu Nr. (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini) žemės sklype faktiškai pastatyti ne jokie mediniai nameliai, bet pastatytas maždaug 12 x 4 metrų dydžio statinys (panašu, jog tai pirties pastatas su vietine kanalizacija) iš dujų silikato blokelių, kuris jau aptinkuotai struktūriniu tinku, kardinaliai pakeičiant pastato aukštingumą ir erdvinius tūrius bei užstatymo plotus, tokiu būdu pažeidžiant LR Teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo priežiūros įstatyme ir LR Statybos įstatyme nustatytus reikalavimus ir reglamentus bei kitus LR teisės aktus. (duomenys neskelbtini) žemės sklypo savininkas grubiai pažeidė „Ūkinės veiklos apribojimus“ (dėl Žemės ir miško naudojimo sąlygų – Miško žemė, Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos, Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos, Gamtos paveldo objektų buferinės apsaugos zonos), kurie numatyti Miškotvarkos projekto Nr. (duomenys neskelbtini) reikalavimuose“ nepasitvirtino, kadangi Prašyme minimas miškotvarkos projektas Žemės sklypo dalyje, kurioje yra pastatyta Pirtis ir Stoginė, nėra taikomas.

Pažymi, kad Inspekcijos kompetencijai nėra priskirta funkcija tikrinti ar žemės valdytojų ar jų įgaliotų asmenų vykdoma veikla pažeidžia Valstybinės miškų tarnybos patvirtintus vidinės miškotvarkos projektus. Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 5 straipsnio 4¹ dalies 1 punktas nustato, kad Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos atlieka valstybinę visų nuosavybės formų šalies miškų būklės, naudojimo, atkūrimo, įveisimo ir apsaugos kontrolę. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio 31 punkte nustatyta, kad administracinių nusižengimų teiseną pradeda, administracinių nusižengimų tyrimą atlieka ir administracinių nusižengimų protokolus surašo aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai.

Paašškina, kad patikrinimo metu nustatyti Pirties išoriniai matmenys: ilgis l – 5,00 m, plotis – 5,01 m, aukštis h – 3,76 m, Stoginės matmenys: ilgis l – 8,04 m, plotis b – 4,95 m, aukštis – h – 3,76 m.

Atkreipia dėmesį, kad patikrinimo metu buvo nustatyta, kad iš 2024-10-16 atliktų kadastrinių

matavimų bylos 1F formoje pateiktos foto fiksacijos matyti, kad Pirtis ir Stoginė buvo statomi kaip du atskiri statiniai, neturintys bendrą laikančią konstrukciją. Patikrinimo vietoje metu nustatyta, kad Stoginės matmenys pasikeitę nuo 2024-10-16 atliktų kadastrinių matavimų byloje nustatytų matmenų, ją padidinat ir priblokuojant prie Pirties. Stoginė nėra aklinai uždara, iš prie patikrinimo akto esančių fotonuotraukų matyti, kad Stoginės pusė į ežero pusę yra atvira. Nekilnojamojo turto registro išrašo duomenimis nustatyta, kad Žemės sklype registruotas pagalbinio ūkio pastatas – Pirtis, statinio kategorija – I grupės nesudėtingas statinys, bendras plotas – 16,57 m², ir kiti inžineriniai statiniai – Stoginė, kurios paskirtis – kitos paskirties, statinio kategorija – I grupės nesudėtingas.

Paiškina, kad vadovaujantis statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016-10-27 įsakymu Nr. D1-713 (*Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2024-06-14 įsakymo Nr. D1-197 redakcija, toliau – STR 1.01.03:2017*) 4.7. punktu stoginė yra žmonėms ar daiktams pridengti nuo kritulių ir saulės skirtas inžinerinis statinys, kurį sudaro stogas ant stulpų (gali būti su galinėmis sienomis ar be jų).

Paiškina, kad stogine (kitos paskirties inžineriniu statiniu) laikytinas statinys, kuris nėra pastatas, t. y. toks statinys, kuriame nėra patalpų (sienomis ir kitomis atitvaromis apribotų statinio erdvių) arba jos nesudaro didžiausią statinio dalį. Stoginė gali būti tiek atskiras statinys, tiek ir kito statinio priestatas. Vadovaujantis Statybos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, statyti I grupės nesudėtingą statinį statybą leidžiantis dokumentas neprivalomas, taip pat 24 straipsnio 3 dalies nuostatomis, kai naujam statiniui statyti statybą leidžiantis dokumentas neprivalomas, neprivaloma rengti ir statinio projekto (išskyrus atvejį, kai statinys statomas krašto apsaugos tikslams skirtoje teritorijoje).

Paiškina, kad patikrinus laisvai prieinamus Lietuvos erdvinės informacijos portalo duomenis, nustatyta, kad Pirtis ir Stoginė nepatenka į paviršinių vandens telkinių apsaugos juostą, tačiau patenka į paviršinių vandens telkinių apsaugos zoną. SŽNSĮ 99 straipsnis numato, kad paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose draudžiama: <...> 8) statyti pastatus mažesniu kaip 50 metrų atstumu iki paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos išorinės ribos, išskyrus atvejus, kai: <...> c) už paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos išorinės ribos statoma ne daugiau kaip viena ne didesnė kaip 25 kvadratinio metrų bendrojo ploto ir ne aukštesnė kaip 4,5 metro asmeninio naudojimo pirtis be rūšio sodyboje ar kitos paskirties žemės rekreacinių teritorijų naudojimo būdo žemės sklype <...> 9) statant naujus pastatus arba rekonstruojant esamus pastatus sodyboje, kurios pastatai yra mažesniu negu 50 metrų atstumu nuo paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos išorinės ribos, mažinti šį atstumą, išskyrus šio straipsnio 8 punkto b ir c papunkčiuose nurodytus atvejus <...>.

Atsakovė, atsižvelgusi į nurodytą teisinį reglamentavimą, nurodo, kad pagalbinio ūkio pastato – Pirties, kurios bendras plotas yra 16,57 m², statybą galima vadovaujantis SŽNSĮ 99 straipsnio 8 punkto c) dalimi, o kito inžinerinio I grupės nesudėtingo statinio – Stoginės statybą statybą leidžiantis dokumentas neprivalomas bei SŽNSĮ įstatymo nuostatos netaikomos.

Paiškina, kad Inspekcija, remdamasi nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis bei teisiniu reglamentavimu, atsižvelgdama į tai, kad „<...> Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo (toliau – Įstatymas) 99 straipsnio 8 punkto c) papunktyje numatyta, kad paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose draudžiama statyti pastatus mažesniu kaip 50 metrų atstumu iki paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos išorinės ribos, išskyrus atvejus, kai už paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos išorinės ribos statoma ne daugiau kaip viena ne didesnė kaip 25 kvadratinio metrų bendrojo ploto ir ne aukštesnė kaip 4,5 metro asmeninio naudojimo pirtis be rūšio sodyboje ar kitos paskirties žemės rekreacinių teritorijų naudojimo būdo žemės sklype, taip pat į tai, kad stoginė (kurios matmenys 8,04 m x 5,08 m, aukštis 3,76 m, inžinerinio statinio paskirtis – kitos paskirties), esanti žemės sklype (kad. Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu (duomenys neskelbtini), nelaikoma pastatu, todėl Įstatymo 99 straipsnio 8 punkto nuostatos netaikomos“ priėmė Potvarkį, kuriuo panaikino Privalomąjį nurodymą.

Paiškina, kad kadangi 2026 m. sausio 20 d. rašte pateikta informacija buvo nebeaktuali, Inspekcija, apie pasikeitusį Stoginės statybos teisėtumo vertinimą, Skundžiamu raštu informavo pareiškėją, nurodant, kad „<...> Informuojame, kad Inspekcijos raštu 2026-01-20 DBSIS reg. Nr. 2D-

1303 „Dėl pagalbinio ūkio statinių esančių (duomenys neskelbtini)“, nekorektiškai nustačius pažeidimą, Jums buvo pateikta informacija dėl statytojui surašyto privalomojo nurodymo, kuris Inspekcijos potvarkiu yra panaikintas, ir, atsakant į Jūsų skundą, priimtas naujas sprendimas“.

Inspekcijos nuomone, Skundžiamame rašte pateikta informacija atitinka pareiškėjos Prašymo turinį, Skundžiamas raštas išsamus, pagrįstas faktiniu bei teisiniu pagrindu, kadangi jame nurodyti pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis vertinimas.

Inspekcija teigia, kad veikė teisės aktų – lex specialis, t. y. Priežiūros įstatymo nustatytų sąlygų ribose, laikydamasi viešosios teisės principo, kad viešojo administravimo subjektas turi teisę veikti tik tiek, kiek tai leidžia teisės aktai.

Inspekcijos teigimu, Pareiškėjos skunde Komisijai nurodyti argumentai dėl Inspekcijos Skundžiamo rašto neteisėtumo yra nepagrįsti ir neįrodantys jo panaikinimo pagrindų numatytų ABTĮ 91 straipsnio 1 dalyje. Skundžiamas raštas savo turiniu neprieštarauja aukštesnės galios teisės aktams, priimtas kompetentingo viešojo administravimo subjekto ir jį priimant nebuvo pažeistos pagrindinės procedūros, kurios užtikrina objektyvų visų aplinkybių įvertinimą ir sprendimo pagrįstumą.

Atsakovės vertinimu, iš pareiškėjos skundo Komisijai turinio matyti, kad pareiškėja suprato sprendimo, išdėstyto Skundžiamame rašte, esmę, tik su juo nesutinka. Inspekcijos nuomone, pareiškėja ginčija Skundžiamą raštą, ne todėl, kad jis neteisėtas, nemotyvuotas ar neaiškus jo turinys, bet tik todėl, kad siekia kitokio prašymo išnagrinėjimo rezultato. Nagrinėjamu atveju, net ir patenkinus pareiškėjos skundą, nustatytos aplinkybės ir Prašymo išnagrinėjimo rezultatas nepasikeis, kadangi Inspekcija, remiantis VAI reikalavimais, laikydamasi viešosios teisės principo, kad viešojo administravimo subjektas turi teisę veikti tik tiek, kiek tai leidžia teisės aktai, pakartotinai nustatytų, kad „<...> pagal Inspekcijai priskirtą kompetenciją, pažeidimų nenustatyta“.

Skundas tenkintinas

Byloje ginčas kilo dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos Vidurio Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento 2026 m. sausio 27 d. rašto Nr. 2D-1983 „Dėl pagalbinio ūkio statinių, esančių (duomenys neskelbtini) (PNUR Potvarkiu panaikintas)“ teisėtumo.

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėja 2025 m. lapkričio 18 d. kreipėsi į Inspekciją Prašymu, kuriame nurodė faktines kreipimosi aplinkybes ir suformulavo šiuos reikalavimus: „<...> 1. Atlikti objektyvų patikrinimą bei nustatyti, ar (duomenys neskelbtini) esančio žemės sklypo (duomenys neskelbtini) savininkas Y. Y. pažeidė aukščiau nurodytus LR įstatymus, teisės aktus ir reglamentus. 2. Galimai įvykdytų pažeidimų dėl nelegalios statybos neperduoti tirti Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos Vidurio Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento Trečiojo statybos priežiūros skyriaus pareigūnams, kurie galimai bendrininkauja su pažeidėjais, suinteresuotai nevykdydami jokių kontrolės veiksmų. 3. Nustačius atitinkamus pažeidimus, taikyti (duomenys neskelbtini) esančio žemės sklypo (duomenys neskelbtini) savininkui Y. Y. teisinę atsakomybę, kaip tai numatyta LR įstatymuose ir teisės aktų reglamentuose ir imtis priemonių pašalinti galimai savavališkos nelegalios statybos padarinius. 4. Pateikti atsakymą raštu Pareiškėjui pagal LR teisės aktuose nustatytą tvarką“.

Inspekcija 2025 m. gruodžio 11 d. atliko faktinių duomenų patikrinimą ir 2025 m. gruodžio 16 d. faktinių duomenų patikrinimo akte Nr. FAK-1614 užfiksavo šiuos duomenis: patikrinimo pagrindas: Prašymas. Patikrinimo metu nustatyta, kad atlikus patikrinimą Žemės sklype, nustatyta, kad sklype statoma stoginė unikalus Nr. (duomenys neskelbtini) ir pagalbinio ūkio pastatas unikalus Nr. (duomenys neskelbtini) (taip kaip parodyta schemose). Patikrinimo metu, Žemės sklype, jokie statybos darbai nebuvo vykdomi.

Prie patikrinimo akto Nr. FAK-1614 pridėta Valstybinės miškų tarnybos 2025 m. spalio 30 d. rašte Nr. R2-5250 nurodyta, kad žemės sklype, kadastrinis Nr. (duomenys neskelbtini), suprojektuoto vienbučio gyvenamojo namo, (duomenys neskelbtini), pagal pridėtą sklypo planą (statinių išdėstymo planas) ir pateiktas koordinatės ((duomenys neskelbtini)) ribos, nepatenka į miško žemę, kuri nustatyta vadovaujantis Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastro duomenimis.

Inspekcija 2025 m. gruodžio 18 d. raštu Nr. 2D-32395 pareiškėjai nurodė, kad Prašymo nagrinėjimo terminas yra pratęsiamas 20 darbo dienų nuo 2025 m. gruodžio 17 d.

Inspekcija 2026 m. sausio 20 d. priėmė Privalomąjį nurodymą pašalinti pažeidimus, kuriame nurodyta „*nugriauti pastatytą stoginę kurios matmenys 8,04 m x 5,08 m, aukštis 3,76 m, arba pateikti dokumentus nurodytus žemės specialųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 99 straipsnio 8 ir 9 punktuose pagrindžiančius dviejų statinių statybos teisėtumą sklype*“.

Potvarkiu, vadovaujantis Valstybinės priežiūros įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 5 punktu, Dokumentų registravimo ir tvarkymo Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos dokumentų valdymo informacinėje sistemoje ir IS „Infostatyba“ tvarkos aprašo, patvirtinto Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos viršininko 2023-01-13 įsakymu Nr. 1V-8, 34 ir 35 punktais, Inspekcijos darbo reglamento, patvirtinto Inspekcijos viršininko 2023-01-09 įsakymu Nr. 1V-2, 97.1.7 ir 97.2 papunkčiais ir atsižvelgdamas į tai, kad SŽNSĮ 99 str. 8 punkto c papunktyje numatyta, kad paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose draudžiama statyti pastatus mažesniu kaip 50 m atstumu iki paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos išorinės ribos, išskyrus atvejus, kai už paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos išorinės ribos statoma ne daugiau kaip viena ne didesnė kaip 25 kv. m bendrojo ploto ir ne aukštesnė kaip 4,5 m asmeninio naudojimo pirtis be rūšio sodyboje ar kitos paskirties žemės rekreacinių teritorijų naudojimo būdo žemės sklype, taip pat į tai, kad Stoginė (kurios matmenys 8,04 m x 5,08 m, aukštis 3,76 m, inžinerinio statinio paskirtis – kitos paskirties), esanti Žemės sklype nelaikoma pastatu, todėl SŽNSĮ 99 str. 8 p. nuostatos netaikomos: 1. Panaikino Privalomąjį nurodymą ir 2. įpareigojo Inspekcijos Vidurio Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento Pirmojo statybos priežiūros skyriaus vyriausiąjį specialistą X. Y.: 2.1. IS „Infostatyba“ pažymėti šio potvarkio 1 punkte nurodytą dokumentą negaliojančiu.

Inspekcija Skundžiamu raštu nenustatė pažeidimų, priskirtinų Inspekcijos kompetencijai.

Skundžiamame rašte nurodė, kad patikrinimo metu vietoje nustatyta, kad Žemės sklype pastatyta Pirtis bei Stoginė. Pastatas ir inžinerinis statinys – stoginė patenka į paviršinių vandens telkinių apsaugos zoną. Patikrinimo metu nustatyta, kad pagalbinio ūkio pastato – Pirties išoriniai matmenys – ilgis l – 5,00 m, plotis – 5,01 m, aukštis h – 3,76 m ir inžinerinio statinio – Stoginės matmenys – ilgis l – 8,04 m, plotis b – 4,95 m, aukštis – h – 3,76 m.

Skundžiamu raštu informavo, kad patikrinus VĮ Registrų centro Nekilnojamojo centrinio duomenų bazės išraše esančius duomenis, nustatyta, kad sklype, be kitų, registruotas pagalbinio ūkio pastatas – Pirtis, kurio nustatyta statinio kategorija I grupės nesudėtingas statinys, bendras plotas – 17,43 m², kadastro duomenų nustatymo data – 2024-10-16 ir kiti inžineriniai statiniai – Stoginė, kurio paskirtis – kitos paskirties, statinio kategorija – I grupės nesudėtingas.

Skundžiamu raštu paaiškino, kad vadovaujantis STR 1.01.03:2017 4.6. p., stoginė – žmonėms ar daiktams pridengti nuo kritulių ir saulės skirtas *inžinerinis statinys*, kurį sudaro stogas ant stulpų (gali būti su galinėmis sienomis ar be jų) ir vadovaujantis STR 1.01.03:2017 2 lentelės 4.2 punktu bei pagal statinio matmenų įvertinimo koeficientą, kuris apskaičiuojamas pagal formulę, nurodytą STR 1.01.03:2017 pastaboje 5. nurodytus principus: $K = S \times H^3$, nustatyta, kad nagrinėjamas statinys pagal savo parametrus priskiriamas I grupės nesudėtingųjų statinių kategorijai. Taip pat vadovaujantis STR 1.01.03:2017 1 priedo 9 punktu, pagal pastatų paskirties aprašymą, pirtis priskiriama prie *pagalbinio ūkio pastatų* grupės. Taip pat paaiškino, kad pagal Statybos įstatymo 27 str. 1 d. 1 p., statyti I grupės nesudėtingą statinį statybą leidžiantis dokumentas neprivalomas.

Skundžiamame rašte pažymėjo, kad SŽNSĮ 99 str. 8 ir 9 dalyse numatyta, kad Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose draudžiama: 8) statyti pastatus mažesniu kaip 50 metrų atstumu iki paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos išorinės ribos, išskyrus atvejus, kai: <...> c) už paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos išorinės ribos statoma ne daugiau kaip viena ne didesnė kaip 25 kvadratinio metrų bendrojo ploto ir ne aukštesnė kaip 4,5 metro asmeninio naudojimo pirtis be rūšio sodyboje ar kitos paskirties žemės rekreacinių teritorijų naudojimo būdo žemės sklype; <...> 9) statant naujus pastatus arba rekonstruojant esamus pastatus sodyboje, kurios pastatai yra mažesniu negu 50 metrų atstumu nuo paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos išorinės ribos, mažinti šį atstumą, išskyrus šio straipsnio 8 punkto b ir c papunkčiuose

nurodytus atvejus. Paaiškino, kad atsižvelgiant į aukščiau minėtus teisės aktus, pagalbinio ūkio pastatas – Pirtis, kurios bendras plotas iki 25 m² statyba galima vadovaujantis SŽNSĮ nuostatomis, o inžinerinio I grupės nesudėtingo statinio – Stoginės statybai statybą leidžiantis dokumentas neprivalomas bei SŽNSĮ nuostatos inžineriniam statiniui netaikomos.

Informavo, kad Inspekcijos 2026 m. sausio 20 d. raštu nekorektiškai nustačius pažeidimą, pareiškėjai buvo pateikta informacija dėl statytojui surašyto Privalomojo nurodymo, kuris Inspekcijos Potvarkiu yra panaikintas, ir, atsakant į pareiškėjos skundą, priimtas naujas sprendimas.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Priežiūros įstatymas, Statybos įstatymas, Žemės įstatymas, SŽNSĮ, Taisyklės, taip pat aktualios VAI nuostatos.

Remiantis VAI, atsakovė laikytina viešojo administravimo subjektu, kuriam taikytinos VAI nuostatos. Šios nuostatos užtikrina asmenų teisę į teisėtą, objektyvų ir pagrįstą jų prašymų bei skundų nagrinėjimą. Įstatyme įtvirtinti viešojo administravimo principai, tarp jų – ir išsamumo principas. Jis reiškia, kad institucija privalo pateikti aiškų, išsamų ir motyvuotą atsakymą, nurodymą visas svarbias aplinkybes bei konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindama gautą prašymą ar skundą (VAI 1 straipsnio 1 dalis, 3 straipsnio 5 dalis). VAI 3 straipsnio 9 punkte įtvirtinto objektyvumo principo turinys reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs.

Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai įpareigoti nagrinėti pagal Taisykles, numatančias pareigą į prašymą ar skundą atsakyti atsižvelgiant į jo turinį (VAI 11 straipsnio 1 dalis, Taisyklių 45 punktas). Tai reiškia, kad skundo ar prašymo turiniu pareiškėjas nustato nagrinėjimo ribas, ir šių ribų institucija, nagrinėjanti skundą ar prašymą, privalo laikytis. Taisyklių 35 punkte nustatyta, kad prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją. Pagal Taisyklių 45 punktą, į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš VAI 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.1 papunktis); į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktuali klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.2 papunktis); į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma VAI 13 straipsnyje nustatyta tvarka (45.3 papunktis); į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma (45.4 papunktis).

Viešojo administravimo subjekto administraciniam sprendimui keliami reikalavimai įtvirtinti VAI 10 straipsnio 5 dalyje.

Lietuvos Respublikos teritorijoje statomų, rekonstruojamų ir remontuojamų statinių esminiai reikalavimai, statybos techninio normavimo, statybinių tyrinėjimų, statinių projektavimo, statybos, statybos užbaigimo, statinių naudojimo ir priežiūros, griovimo tvarka, statybos dalyvių, viešojo administravimo subjektų, statinių savininkų (ar naudotojų) ir kitų juridinių asmenų veiklos šioje srityje principai ir atsakomybė nustatyta Statybos įstatyme bei statybos techniniuose reglamentuose. Priežiūros įstatymas nustato teritorijų planavimo valstybinės priežiūros ir statybos valstybinės priežiūros tvarką, priežiūrą atliekančias institucijas, jų kompetenciją, pareigas ir teises.

Priežiūros įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad Inspekcija atlieka statybos valstybinę priežiūrą. Minėto straipsnio 2 dalyje nurodytas baigtinis statybos valstybinės priežiūros funkcijų sąrašas. To paties straipsnio 3 dalies 4 punkte nurodyta, kad Statybos valstybinės priežiūros pareigūnai privalo šiame įstatyme nustatytais atvejais teikti privalomuosius nurodymus. Priežiūros įstatymo 31 straipsnio 1 dalyje pateiktas baigtinis sąrašas pagrindų, iš kurių nustačius bent vieną, skundai, pateikti pagal kompetenciją, nenagrinėjami.

Žemės įstatymo 21 straipsnyje nustatyta, kad žemės savininkai ir kiti naudotojai privalo naudoti žemę pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir naudojimo būdą (1 punktas), laikytis žemės sklypui Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, teritorijų planavimo dokumentuose ir žemės valdos projektuose nustatytų reikalavimų (2 punktas), statyti statinius ir įrenginius tik teisės aktų nustatyta tvarka gavus reikalingus leidimus (11 punktas).

Statybos įstatymo 2 straipsnio 16 punktą numato, kad inžineriniai statiniai – susisiekimo komunikacijos, inžineriniai tinklai, kanalai, taip pat visi kiti statiniai, kurie nėra pastatai, 37 punktą numato, kad pastatas – apdengtas stogu statinys, kurio didžiausią dalį sudaro patalpos, 41 punktą numato, kad patalpa – sienomis ir kitomis atitvaromis apribota statinio erdvė.

SŽNSĮ 99 straipsnis numato, kad paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose draudžiama: <...> 8) statyti pastatus mažesniu kaip 50 metrų atstumu iki paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos išorinės ribos, išskyrus atvejus, kai: <...> c) už paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos išorinės ribos statoma ne daugiau kaip viena ne didesnio kaip 25 kvadratinio metrų bendrojo ploto ir ne aukštesnė kaip 4,5 metro asmeninio naudojimo pirtis be rūsio sodyboje ar kitos paskirties žemės rekreacinių teritorijų naudojimo būdo žemės sklype <...> 9) statant naujus pastatus arba rekonstruojant esamus pastatus sodyboje, kurios pastatai yra mažesniu negu 50 metrų atstumu nuo paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos išorinės ribos, mažinti šį atstumą, išskyrus šio straipsnio 8 punkto b ir c papunkčiuose nurodytus atvejus <...>.

Komisijoje nagrinėjamos bylos ribas apibrėžia suinteresuoto asmens kreipimasis dėl tam tikro sprendimo priėmimo ir viešojo administravimo subjekto priimtas sprendimas ar atlikti veiksmai. Komisija sprendžia dėl administracinių sprendimų teisėtumo atsižvelgdama į tai, koks prašymas buvo paduotas institucijai ir kokį sprendimą turėjo teisę priimti institucija, nagrinėdama jai paduotą prašymą, ar priimtas sprendimas atitinka aukštesnės galios teisės aktus, ar šis sprendimas priimtas surinkus pakankamai faktinių duomenų, ar nagrinėjant klausimą nebuvo pažeistos procedūrinės taisyklės, o kartu ir besikreipiančio asmens teisės.

Atsakovė atsiliepiame į skundą, nurodo, kad pareiškėja kreipėsi ne dėl administracinio sprendimo priėmimo jos atžvilgiu, todėl pareiškėjos Prašymas Inspekcijai turi būti vertinamas kaip pranešimas institucijai apie galimus pažeidimus.

Šiame kontekste Komisija pažymi, kad asmens teisė į sveiką aplinką užtikrinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 53 ir 54 straipsniuose, kuriuose, be kitų nuostatų, įtvirtinta valstybės pareiga rūpintis valstybės ir visos visuomenės pareiga saugoti aplinką nuo kenksmingų poveikių, nustatyti pagrindiniai Lietuvos valstybės aplinkos apsaugos politikos tikslai bei kryptys. Aiškindamas šias nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra nurodęs, kad Konstitucijos 54 straipsnio 1 dalyje suformuluotas vienas iš valstybės veiklos tikslų – užtikrinti žmonių teises į sveiką ir švarią aplinką (*Konstitucinio Teismo 1998 m. birželio 1 d. nutarimas*). Iš Konstitucijos 54 straipsnio kyla pareigos ir visiems Lietuvos Respublikos teritorijoje esantiems asmenims: jie privalo susilaikyti nuo tokių veiksmų, kuriais būtų daroma žala žemei, jos gelmėms, vandeniui, orui, augalijai ir gyvūnijai (*Konstitucinio Teismo 2005 m. gegužės 13 d. nutarimas*).

Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo (*toliau – AAĮ*) 7 straipsnio 2 dalį, suinteresuota visuomenė turi teisę Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą dėl viešojo intereso gynimo užginčijant sprendimų, veiksmų ar neveikimo aplinkos ir jos apsaugos bei gamtos išteklių naudojimo srityje materialinį ar procesinį teisėtumą. Pagal AAĮ 1 straipsnio 22 punktą *suinteresuota visuomenė* – vienas arba daugiau fizinių ar juridinių asmenų, kuriems daro arba gali daryti poveikį sprendimai, veiksmai ar neveikimas aplinkos ir jos apsaugos bei gamtos išteklių naudojimo srityje arba kurie yra suinteresuoti šių sprendimų procesu. Pagal šią apibrėžtį, asociacijos ir kiti viešieji juridiniai asmenys (išskyrus valstybės ar savivaldybės, jų institucijų įsteigtus juridinius asmenis), kurie įsteigti teisės aktų nustatyta tvarka ir skatina aplinkos apsaugą, visais atvejais laikomi suinteresuotais asmenimis.

LVAT yra pažymėjęs, kad teisės aktai nenustato reikalavimų, susijusių su asociacijų kreipimusi į teismą dėl viešojo intereso gynimo, tačiau išskyrė kriterijus, kuriais remiantis nustatytina, ar pareiškėjas laikytinas suinteresuota visuomene, turinčia teisę kreiptis į teismą: 1) asociacija įsteigta teisės aktų nustatyta tvarka, veikianti pagal Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus; 2) ji skatina aplinkos apsaugą, padeda spręsti kraštotvarkos problemas (*2013 m. rugsėjo 23 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A520-211/2013*).

2003 m. gegužės 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje, nustatančioje visuomenės dalyvavimą rengiant tam tikrus su aplinka susijusius planus ir programas ir iš dalies keičiančioje Tarybos direktyvas 85/337/EEB ir 96/61/EB ryšium su visuomenės dalyvavimu ir teise kreiptis į

teismą (2003/35/EB) (*toliau – ir Direktyva 2003/35/EB*), įtvirtinti tikslai (prisidėti prie išsipareigojimų, atsirandančių pagal Orhuso konvenciją, įgyvendinimo, pirmiausia: a) nustatant visuomenės dalyvavimą rengiant tam tikrus su aplinka susijusius planus ir programas; b) gerinant visuomenės dalyvavimą ir įtvirtinant nuostatas dėl teisės kreiptis į teismus pagal Tarybos direktyvas 85/337/EEB ir 96/61/EB.)

Remiantis Direktyvos 2003/35/EB 3 straipsniu, *suinteresuota visuomenė* – tai visuomenė, kuriai turėjo ar gali turėti poveikio 2 straipsnio 2 dalyje nurodyta sprendimų aplinkos klausimais priėmimo tvarka arba kuri yra suinteresuota ta tvarka; šiame apibrėžime nevyriausybinių organizacijos, skatinančios aplinkos apsaugą ir atitinkančios reikalavimus pagal nacionalinę teisę, yra laikomos suinteresuotomis. Taigi Direktyva 2003/35/EB nenustato nevyriausybiniams organizacijoms jokių kitų reikalavimų, išskyrus tuos, kurie yra nurodyti (skatinti aplinkos apsaugą ir atitikti reikalavimus pagal nacionalinę teisę).

1998 m. birželio 25 d. priimtos Konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (*toliau - Orhuso konvencija*), kuri ratifikuota 2001 m. liepos 10 d. įstatymu ir Lietuvoje įsigaliojo 2002 m. balandžio 28 d., preambulės septintoje konstatuojamojoje dalyje pripažįstama, kad kiekvienas asmuo turi teisę gyventi tinkamoje jo sveikatai bei gerovei aplinkoje, privalo individualiai ir kartu su kitais saugoti aplinką bei gerinti jos būklę dėl dabartinių ir būsimų kartų gerovės. Vadovaujantis Orhuso konvencijos 9 straipsnio 2 dalimi, visuomenės, kuriai daro arba gali daryti įtaką aplinkos srityje priimami sprendimai arba kuri yra suinteresuota sprendimų aplinkos srityje priėmimo procesu (suinteresuotos visuomenės), nariai, siekdami teisiškai užginčyti sprendimo, veiksmo ar neveikimo, patenkančio į Orhuso konvencijos 6 straipsnio taikymo sritį, teisėtumą, nacionalinės teisės aktų užtikrinta tvarka turi teisę kreiptis į teismą dėl priimto sprendimo pakartotinio nagrinėjimo. Pagal Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalį visuomenės nariams, atitinkantiems nacionalinėje teisėje nustatytus kriterijus (jeigu tokie yra), turi būti sudaryta galimybė pasinaudoti administracinėmis arba teisminėmis procedūromis su aplinka susijusias nacionalinės teisės nuostatas pažeidžiančių privačių asmenų ir valstybės institucijų veiksams arba neveikimui užginčyti. Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad „*be to, ir nepažeidžiant šio straipsnio 1 ir 2 dalyse minimų peržiūros procedūrų, kiekviena Šalis užtikrina, kad visuomenės nariai, atitinkantys nacionalinėje teisėje nustatytus kriterijus, jeigu tokie yra, galėtų pasinaudoti administracinėmis arba teisminėmis procedūromis privačių asmenų ir valstybės institucijų, pažeidžiančių su aplinka susijusias nacionalinės teisės nuostatas, veiksams arba neveikimui užginčyti*“.

Pagal Orhuso konvencijos 2 straipsnio 5 dalį, *suinteresuota visuomenė* – tai visuomenė, kuriai daro įtaką arba gali daryti įtaką aplinkosaugos srityje priimami sprendimai arba kuri yra suinteresuota sprendimų priėmimo procesu; pagal šią apibrėžtį, asociacijos (nevyriausybinių organizacijos), padedančios spręsti aplinkosaugos problemas ir veikiančios pagal nacionalinių įstatymų reikalavimus, laikomos suinteresuotomis organizacijomis.

Taigi, Komisija sprendžia, kad pagal analogiją taikant Direktyvos, Orhuso konvencijos, aptarto teisinio reglamentavimo nuostatas bei nuosekliai formuojamą teismų praktiką, pareiškėja yra laikytina juridiniu asmeniu, kuris skatina aplinkos apsaugą, taigi turi teisės aktais nustatytą teisę kreiptis į Komisiją dėl sprendimų, veiksmų ar neveikimo aplinkos ir jos apsaugos bei gamtos išteklių naudojimo srityje materialinį ar procesinį teisėtumą.

Komisija, spręsdama Skundžiamo rašto teisėtumo ir pagrįstumo klausimus, vertina, ar atsakovė tinkamai išnagrinėjo pareiškėjos Prašymą Inspekcijai nurodytų faktinių aplinkybių apimtyje, ar pateiktas atsakymas atitinka VAI administraciniam sprendimui keliamiems reikalavimams.

Kaip matyti iš bylos medžiagos, pareiškėja kreipėsi į atsakovę 2025 m. lapkričio 18 d. prašymu „Dėl galimai nelegalių statybų ir statinių (duomenys neskelbtini)“, kuriame aprašė faktines aplinkybes ir prašė: „1. Atlikti objektyvų patikrinimą bei nustatyti, ar (duomenys neskelbtini) esančio žemės sklypo (duomenys neskelbtini) savininkas Y. Y. pažeidė aukščiau nurodytus LR įstatymus, teisės aktus ir reglamentus; 2. Galimai įvykdytų pažeidimų dėl nelegalios statybos neperduoti tirti

Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos Vidurio Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento Trečiojo statybos priežiūros skyriaus pareigūnams, kurie galimai bendrininkauja su pažeidėjais, suinteresuotai nevykdydami jokių kontrolės veiksmų; 3. Nustačius atitinkamus pažeidimus, taikyti (duomenys neskelbtini) esančio žemės sklypo (duomenys neskelbtini) savininkui Y. Y. teisinę atsakomybę, kaip tai numatyta LR įstatymuose ir teisės aktų reglamentuose ir imtis priemonių pašalinti galimai savavališkos nelegalios statybos padarinius“.

Kaip matyti iš Skundžiamo rašto turinio, jame Inspekcija nurodė, kad patikrinimo metu vietoje nustatyta, kad Žemės sklype pastatyta Pirtis bei Stoginė. Pastatas ir inžinerinis statinys – Stoginė patenka į paviršinių vandens telkinių apsaugos zoną. Patikrinimo metu nustatyta, kad pagalbinio ūkio pastato – Pirties išoriniai matmenys – ilgis l – 5,00 m, plotis – 5,01 m, aukštis h – 3,76 m ir inžinerinio statinio – Stoginės matmenys – ilgis l – 8,04 m, plotis b – 4,95 m, aukštis – h – 3,76 m.

Komisija pažymi, kad nagrinėjamoje byloje nėra jokių objektyvių duomenų, kuriuose būtų fiksuotos minėtos Skundžiamame rašte nurodytos faktinės aplinkybės, pvz. atsakovės surašytų faktinių aplinkybių nustatymo aktų ar panašiai. Atsakovė Skundžiamame rašte tik nurodo, kad patikrinimo vietoje metu yra nustatyta, jog Žemės sklype pastatyta Pirtis ir Stoginė ir pateikia jų matmenis, tačiau nei kas, nei kada tokius duomenis (statinių matmenis) nustatė, nei kokiame dokumente šie duomenys buvo fiksuoti – Komisijai atsakovė nepateikė. Juo labiau, kad iš Skundžiamo rašto turinio matyti, kad kartu su šiuo raštu pareiškėjai taip pat nebuvo pateikta jokių priedų.

Iš bylos medžiagos matyti, kad atsakovės specialistai atliko patikrinimą vietoje ir surašė 2025-12-16 faktinių duomenų patikrinimo aktą Nr. FAK-1614, kuriame yra užfiksuota tik šios faktinės aplinkybės: Žemės sklype statoma Stoginė, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini) ir pagalbinio ūkio pastatas, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini) (taip kaip parodyta scheme); patikrinimo metu sklype jokie statybos darbai nebuvo vykdomi. Jokių Skundžiamame rašte nurodytų statinių matmenų ir šiame akte nėra nurodyta. Komisijos vertinimu, šiuo atveju sprendžiant, ar statinių statyba atitinka teisės aktų reikalavimus, tai yra vienas iš esminių aspektų.

Juo labiau, kad remiantis minėto patikrinimo rezultatais Žemės sklypo savininkui buvo surašytas Privalomasis nurodymas, kuriame nurodyti kiti statinių matmenys, be to, Privalomame nurodyme nurodyta: „nugriauti pastatytą stoginę kurios matmenys 8,04 m x 5,08 m, aukštis 3,76 m, arba pateikti dokumentus nurodytus žemės specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 99 straipsnio 8 ir 9 punktuose pagrindžiančius dviejų statinių statybos teisėtumą sklype“.

Inspekcija 2026 m. sausio 20 d. raštu Nr. 2D-1303 informavo pareiškėją, kad „<...> Patikrinimo metu vietoje nustatyta, kad žemės sklype (kad. Nr. (duomenys neskelbtini)) adresu (duomenys neskelbtini) pastatyti pirtis ir stoginė patenka į paviršinių vandens telkinių apsaugos zoną. Pastatų bendras matmuo 13,04 m x 5,08 m, aukštis 3,76 m. Statytojas dėl pirties ir stoginės statybos paviršinių vandens telkinių apsaugos zonoje dokumentų nepateikė. <...> Atsižvelgiant į aukščiau minėtus teisės aktus, dviejų statinių vandens telkinių apsaugos zonoje statyba draudžiama, todėl statytojui surašytas Privalomasis nurodymas pašalinti pažeidimus“.

Skundžiamu raštu atsakovė informavo pareiškėją, kad ši Privalomąjį nurodymą Inspekcija 2026-01-23 potvarkiu Nr. P1-7 panaikino.

Komisijos vertinimu, nors pagal pareiškėjos Prašymą atsakovės specialistai atliko patikrinimą vietoje ir surašė Aktą Nr. FAK-1614, tačiau jo pagrindu priimtą Privalomą nurodymą panaikino 2026-01-23 Potvarkiu, vadinas, Inspekcija vertino, kad minėtu aktu buvo neteisingai nustatytos faktinės aplinkybės arba jų pagrindu padarytos neteisingos teisinės išvados. Atsakovė į nagrinėjamą bylą nepateikė jokių įrodymų, patvirtinančių, kad buvo atliktas dar vienas patikrinimas vietoje (kurį Skundžiamame rašte nurodo Inspekcija) bei užfiksuoti kiti, nei pirminiame Akte Nr. FAK-1614 duomenys.

Tuo atveju, jeigu toks patikrinimas buvo atliktas ir jo metu užfiksuotomis teisiškai reikšmingomis faktinėmis aplinkybėmis rėmėsi atsakovė priimdama Skundžiamą raštą, Komisija pažymi, kad papildomos dokumentacijos buvimas viešojo administravimo subjekto žinioje *per se* (savaimė) nereikia, jog jo priimtas administracinis sprendimas yra pagrįstas. Svarbu, kad ši papildoma dokumentacija būtų pateikta pareiškėjui, į šią dokumentaciją būtų pateikta aiški nuoroda

administraciniame sprendime. Priešingu atveju, tokia dokumentacija negali būti laikoma administracinio sprendimo sudedamąja (motyvuojamąja) dalimi (*žr., pvz., LVAT 2014 m. rugsėjo 23 d. nutartį, priimtą administracinėje byloje Nr. A-858-47/2014; 2015 m. balandžio 1 d. nutartį, priimtą administracinėje byloje Nr. A-1266-624/2015, LVAT biuletenis Nr. 29, 2015, 405-418 p.*). Nagrinėjamu atveju Inspekcijos Skundžiamame rašte nėra jokių nuorodų į kokius nors kitus duomenis ar informaciją, tad jais vadovautis Komisijoje ir dėl jų kaip nors pasisakyti nėra jokio pagrindo. Komisijos vertinimu, Inspekcija šiuo atveju tokiais faktiniais duomenimis niekaip negali grįsti savo priimto ir šioje byloje skundžiamo administracinio sprendimo.

Kita vertus, į pareiškėjos 2026 m. lapkričio 18 d. Prašymą atsakovė pateikė 2026 m. sausio 20 d. raštą, o vėliau, 2026 m. sausio 27 d. raštą, kuriuose pateikta skirtinga pozicija, be to, 2026 m. sausio 20 d. rašto atsakovė nepanaikino (nepripažino negaliojančiu), t. y. šiuo metu yra susidariusi situacija, kad dėl to paties pareiškėjos paklausimo yra priimti du skirtingi Inspekcijos raštai. Vien dėl šios priežasties Skundžiamą raštą laikyti teisėtu nėra pagrindo.

Taip pat pareiškėjos Prašyme buvo suformuluotas reikalavimas Inspekcijai dėl galimai įvykdytų pažeidimų dėl nelegalios statybos neperduoti tirti Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos Vidurio Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento Trečiojo statybos priežiūros skyriaus pareigūnams, nurodydama galimą jų suinteresuotumą bei neveikimą vykdant kontrolės funkcijas. Skundžiamame rašte Inspekcija dėl šio prašymo apskritai nepasisakė. Toks prašymo argumento ignoravimas neatitinka išsamumo ir gero administravimo principų bei sudaro pagrindą spręsti, kad pareiškėjos kreipimasis nebuvo išnagrinėtas visapusiškai ir objektyviai. Skundžiamame rašte jokia informacija dėl šio prašymo pareiškėjai nepateikta, iš šio rašto turinio nėra galimybių nustatyti, ar šis klausimas Inspekcijoje buvo sprendžiamas.

Pagal suformuotą teismų praktiką, pareiškėjo teisė gauti teisės aktų reikalavimus atitinkantį administracinį sprendimą pagal pareiškėjo kreipimąsi neapima ir teisės pasirinkti, kuris institucijos darbuotojas (tarnautojas) pateiks prašomą informaciją ar priims administracinį sprendimą, nes šie klausimai priskirtini viešojo administravimo institucijos vidaus administravimui (*žr., pvz., LVAT 2026 m. sausio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-254-821/2026*). Tačiau situacija kai dėl pareiškėjos Prašyme suformuluoto reikalavimo nėra pateikta joks atsakymas (teigiamo ar neigiamo) nėra suderinama su geru viešuoju administravimu.

Sprendžiant šalių argumentų pagrįstumo klausimą pažymėtina, kad atsakovė privalo laikytis VAĮ 3 straipsnyje įtvirtintų viešojo administravimo principų, *inter alia* įstatymo viršenybės bei objektyvumo principų. VAĮ 3 straipsnio 4 punkte įtvirtintas įstatymo viršenybės principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. VAĮ 3 straipsnio 5 punkte įtvirtintas išsamumo principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. VAĮ 3 straipsnio 8 punkte įtvirtintas objektyvumo principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs.

VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktuose nustatyta, kad administraciniame sprendime turi būti nurodyta: administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės, administracinio sprendimo motyvai. Paminėtos VAĮ nuostatos nustato, jog individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės turi būti motyvuotos.

LVAT nuosekliai formuoja praktiką, aiškindamas, kad viešojo administravimo sistemai priklausančių kompetentingų institucijų sprendimai turi būti aiškūs, tikslūs, nedviprasmiški, leidžiantys suinteresuotam subjektui suvokti, kokios priežastys lėmė vienokį ar kitokį valdžios institucijos sprendimą (*žr., pvz., LVAT sprendimas administracinėje byloje Nr. A-556-1395/2008*). Sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas.

Individualus administracinis aktas turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas. Visiškai nesilaikant minėtų nuostatų ar laikantis tik iš dalies, paprastai kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo, įgalinanti teisną, nagrinėjančią tokią bylą, skundžiamą viešojo administravimo subjekto individualų administracinį aktą *panaikinti* (LVAT 2008 m. lapkričio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A556-1898/2008, 2008 m. gruodžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A756-2036/2008). Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, jog viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (LVAT 2010 m. rugpjūčio 24 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A756-450/2010; 2010 m. lapkričio 15 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A556-15/2010).

Nagrinėjamu atveju aktualūs LVAT praktikos išaiškinimai, kad esminė administracinio sprendimo pagrįstumo sąlyga – turi būti nustatytos ne pavienės faktinės aplinkybės, o juridinių faktų visetas, būtinas ir pakankamas teisės normai taikyti (žr., pvz., LVAT 2012 m. liepos 20 d. nutartį administracinėje byloje A520-2294/2012; 2012 m. rugpjūčio 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A444-2366/2012; 2015 m. vasario 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A398-442/2015). Pareigos nustatyti juridinių faktų visetą nesilaikymas nedera nei su gero administravimo principu, nei su VAI nuostatomis (žr., pvz., LVAT 2022 m. rugpjūčio 24 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. eA-287-502/2022).

Komisija sprendžia, kad Skundžiamas Inspekcijos raštas formaliai priimtas kompetentingo subjekto, tinkamai pasirašytas ir turintis privalomus formaliuosius rekvizitus, tačiau jo turinys reikšmingai stokoja motyvuotumo bei išsamumo. Iš bylos medžiagos matyti, kad Inspekcija 2026 m. sausio 20 d. rašte yra nurodžius priešingą informaciją nei Skundžiamame rašte – Žemės sklype pastatyti Pirtis ir Stoginė patenka į paviršinių vandens telkinių apsaugos zoną, kad statytojas nepateikė statybą pagrindžiančių dokumentų, bei konstatavo, jog dviejų statinių statyba šioje teritorijoje draudžiama, todėl surašė Privalomąjį nurodymą pašalinti pažeidimus. Nepaisant to, faktinei situacijai nepakitus ir nenustačius naujų aplinkybių, Inspekcija vėliau pakeitė savo poziciją ir padarė išvadą, kad Stoginei SŽNSĮ 99 straipsnio 8 punkto nuostatos netaikomos, nes ji nelaikytina pastatu. Toks priešingų išvadų priėmimas, neatlikus papildomo tyrimo ir tinkamai nepaaiškinus ankstesnių nustatytų aplinkybių paneigimo pagrindų, akivaizdžiai neatitinka VAI įtvirtintų principų, gero viešojo administravimo kriterijų bei administraciniam sprendimui keliamų reikalavimų.

Išanalizavusi nustatytas ginčo teisinei analizei reikšmingas faktines aplinkybes, vadovaudamasi ginčo šalių teisinius santykius reglamentuojančiais teisės aktais, Komisija daro išvadą, kad Skundžiamo rašto turinys ir byloje nustatytos aplinkybės sudaro pagrindą vertinti Skundžiamą raštą kaip nemotyvuotą ir nepagrįstą. Komisija konstatuoja, kad Skundžiamas raštas neatitinka VAI 3 straipsnyje numatytų viešojo administravimo subjektų veiklos principų, t. y. įstatymo viršenybės, išsamumo ir objektyvumo principų, taip pat VAI 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktų nuostatų, apibrėžiančių administracinio sprendimo turinį, tai yra, kad administraciniame sprendime turi būti nurodytas pagrįstas administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas, kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės ir administracinio sprendimo motyvai, o tai reiškia, jog individualus administracinis aktas turi būti motyvuotas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis. Minėti Skundžiamo rašto turinio trūkumai laikytini esminiais, nulėmusiais neobjektyvaus ir nepagrįsto sprendimo priėmimą, todėl jis naikintinas kaip neteisėtas ir nepagrįstas (IAGNTĮ 20 straipsnio 1 dalies 3 punktas, ABTĮ 91 straipsnio 1 dalies 1, 2 punktai).

Komisija, įvertinusi bylai aktualų teisinį reguliavimą, be kita ko, VAI nuostatas, taip pat LVAT praktiką, pažymi, kad tam, jog administracinis sprendimas būtų teisėtas, jis turi apimti faktinių aplinkybių tyrimą, taikytinos teisės normos paiešką, teisinį nustatytų faktų vertinimą (kvalifikavimą). Komisijos vertinimu, Skundžiamas raštas neatitinka minėtų administraciniam sprendimui keliamų teisėtumo ir pagrįstumo reikalavimų, todėl Skundžiamą raštą laikyti teisėtu nėra pagrindo.

Atsižvelgiant į aptartą teisinį reglamentavimą ir nustatytas faktines aplinkybes, Komisija sprendžia, kad Skundžiamas raštas yra neteisėtas ir nepagrįstas, todėl pareiškėjos skundas tenkintinas, Skundžiamas raštas naikintinas.

Įprastai Skundžiamo rašto panaikinimas suponuoja institucijos, kaip viešojo administravimo subjekto, kuriam taikomas gero administravimo principas, pareigą išnagrinėti klausimą iš naujo pagal teisės aktų reikalavimus ir priimti naują administracinį sprendimą (žr. *LVAT 2024-10-02 nutartį administracinėje byloje Nr. eA-250-822/2024*), tačiau nagrinėjamu atveju yra susidariusi situacija, kad į pareiškėjos 2026 m. lapkričio 18 d. Prašymą atsakovė be Skundžiamo rašto yra pateikusi ir kitą administracinį sprendimą – 2026 m. sausio 20 d. raštą Nr. 2D-1303, o byloje nėra duomenų, kad šis 2026 m. sausio 20 d. raštas būtų panaikintas (pripažintas negaliojančiu). Atsižvelgiant į nurodytą aplinkybę, Komisija vertina, kad atsakovė yra priėmusi administracinį sprendimą dėl 2025-11-18 pareiškėjos Prašymo, todėl neturi teisinio pagrindo įpareigoti Inspekciją iš naujo išnagrinėti pareiškėjos 2025 m. lapkričio 18 d. prašymą „Dėl galimai nelegalių statybų (duomenys neskelbtini)“ ir priimti dar vieną administracinį sprendimą.

Komisijoje 2026 m. kovo 25 d. gauti pareiškėjos 2026 m. kovo 24 d. rašytiniai paaiškinimai (reg. Nr. 20R1-323), kuriuose pareiškėja suformulavo naujus reikalavimus: „<...> 2. Įpareigoti Atsakovą pateikti patikrinimo akte Nr. FAK-1614 parodytų nuotraukų skaitmenines versijas su metadatomis; 2. pripažinti Atsakovo 2026-01-23 potvarkį Nr. P1-7 ir vėlesnį 2026-01-27 sprendimą neteisėtais ir naikintinais; 3. Konstatuoti, kad FAK-1614 aktas yra grindžiamas suklastotomis fotonuotraukomis, kurios neatspindi faktinės padėties patikrinimo metu; 5. Konstatuoti, kad pirtis ir stoginė sudaro vieną vientisą 50,84 m² pastatą, kuriam pirties išimtis negalioja; 6. Įpareigoti Atsakovą atlikti naują faktinį patikrinimą, dalyvaujant Pareiškėjui ir nepriklausomam matininkui, sumuojant statinių plotus pagal vientisą stogo projekciją, ir vadovautis projekto nustatyta 50 m pakrantės apsaugos juosta; 7. Kreiptis į VTSPĮ vadovybę dėl pareigūnų (duomenys neskelbtini) tarnybinės atsakomybės vertinimo“.

Iš minėtų reikalavimų turinio matyti, kad pareiškėja pageidauja, jog išvardinti nauji reikalavimai būtų nagrinėjami jau iškeltaje administracinėje byloje AG1-92/08-2026.

Komisija pažymi, jog IAGNTĮ nenumato procesinės galimybės pareiškėjai tikslinti jau priimto nagrinėti Komisijoje patikslinto skundo dalyką (pareiškėjos reikalavimų) ir faktinį pagrindą (aplinkybes, kuriomis pareiškėja grindžia savo reikalavimus). Vadovaujantis IAGNTĮ 10 straipsnio 1 ir 4 dalimis, pareiškėjos skundo (pagal jame nurodytą skundžiamą administracinį aktą, veiksmą arba neveikimą, pareiškėjos reikalavimus atsakovei ir aplinkybes, kuriomis pareiškėja grindžia savo reikalavimus) priėmimo nagrinėti Komisijoje klausimas jau buvo išspręstas, skundas priimtas, todėl byla laikoma iškelta ir nagrinėjama pagal skundu apibrėžtas administracinio ginčo ribas iki 2026 m. kovo 24 d. rašytinių paaiškinimų (reg. Nr. 20R1-323), kuriuose buvo suformuluoti nauji (ne išvestiniai) reikalavimai, gavimo dienos. Dėl nurodytų priežasčių vėliau nurodomi papildomi reikalavimai negali būti priimti nagrinėti administracinėje byloje, nesant tam teisinio pagrindo.

Likusieji bylos proceso šalių argumentai laikytini pertekliniais, neturintys lemiamos juridinės reikšmės kilusio ginčo išsprendimui, todėl detaliau nedėstyti ir neanalizuotini. Be to, LVAT ir Europos Žmogaus Teisių Teismo (*toliau – EŽTT*) formuoja praktiką, kad pareigos nurodyti priimto sprendimo motyvus apimtis gali skirtis priklausomai nuo sprendimo prigimties ir turi būti analizuojama konkrečių bylos aplinkybių kontekste (*EŽTT 1994-04-19 sprendimas byloje Nr. 16034/90 V. de H. v Netherlands, 1997-12-19 sprendimas byloje Nr. 20772/92 H. v Finland, 1999-01-21 sprendimas byloje Nr. 30544/96 G.R. v Spain ir kt.*). LVAT jurisprudencijoje aiškinant ABTĮ normas (ABTĮ 13 str. 1 d., 20 str.) taip pat ne kartą buvo imperatyviai pažymėta, kad įstatymo reikalavimas motyvuoti teismo sprendimą nereiskia įpareigojimo teismui atsakyti į kiekvieną proceso dalyvio argumentą (LVAT 2008-12-05 nutartis administracinėje byloje Nr. P444-196/2008, 2009-07-24 nutartis administracinėje byloje Nr. P756-151/2009, 2009-11-06 nutartis administracinėje byloje Nr. P525-194/2009, 2013-02-11 nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-216/2013 ir kt.).

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 2 punktu ir 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

panaikinti Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos Vidurio Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento 2026 m. sausio 27 d. raštą Nr. 2D-1983 „Dėl pagalbinių ūkio statinių, esančių (duomenys neskelbtini) (PNUR Potvarkiu panaikintas)“ kaip nepagrįstą.

Komisijos sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Birutė Pranevičienė

Komisijos narės

Daiva Bereikienė

Eglė Bilevičiūtė